

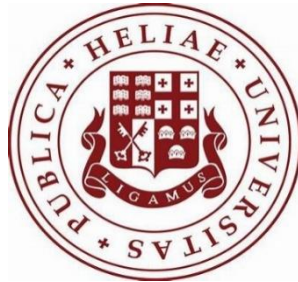
დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებში წესრიგის კომპეტენციის
განვითარება თამაშის საშუალებით (IV კლასის მაგალითზე)

მაგისტრანტი: ლუკა ჩადუნელი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნესის,
ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტზე მაგისტრის აკადემიური ხარისხის
მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

პროგრამა: დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის განათლება (საზოგადოებრივი
მეცნიერებებისა და სპეციალური მასწავლებლის არჩევითი მოდულებით)

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ნინო ჭიაბრიშვილი, ილიას სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ლუკა ჩადუნელი

24.06.2026

აბსტრაქტი

წინამდებარე სამაგისტრო კვლევა ეხება თამაშზე დაფუძნებული სწავლების მნიშვნელობას დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებში წესრიგის კომპეტენციის განვითარებისთვის. კვლევის ფარგლებში წესრიგის კომპეტენცია გააზრებულია როგორც სამოქალაქო კომპეტენციის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტი, რომელიც გულისხმობს წესებისა და ნორმების მნიშვნელობის გააზრებას, მათ დაცვას, პასუხისმგებლიანი ქცევის გამოვლენას, სხვათა პატივისცემასა და თანამშრომლობითი სასწავლო გარემოს შექმნაში მონაწილეობას.

თანამედროვე სასკოლო გარემოში ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს ისეთი სასწავლო გარემოს შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს მოსწავლეთა მიერ წესებისა და ნორმების გააზრებას, მათი დაცვის მნიშვნელობის აღქმას, პასუხისმგებლიანი ქცევის ჩამოყალიბებასა და თანამშრომლობის კულტურის განვითარებას. მიუხედავად იმისა, რომ ეროვნული სასწავლო გეგმა განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობს მოსწავლეთა სამოქალაქო და სოციალურ განვითარებას, პრაქტიკაში ხშირად იკვეთება წესრიგის დაცვასთან, ჯგუფური პასუხისმგებლობის გაზიარებასთან, ერთმანეთის მოსმენასა და კონფლიქტების კონსტრუქციულად გადაჭრასთან დაკავშირებული სირთულეები. შესაბამისად, კვლევის მიზანია თამაშზე, სიმულაციასა და თანამშრომლობით აქტივობებზე დაფუძნებული ინტერვენციების გავლენის შეფასება მეოთხე კლასის მოსწავლეებში წესრიგის კომპეტენციის განვითარებაზე.

კვლევის მეთოდოლოგია ეფუძნება დიზაინზე დაფუძნებული კვლევის (DBR) მიდგომას. მონაცემთა შეგროვება განხორციელდა როგორც თვისებრივი, ისე რაოდენობრივი მეთოდებით: დაკვირვება, კითხვარი, ნახევრადსტრუქტურირებული ინტერვიუ და წერილობითი რეფლექსია. საწყისი მონაცემების ანალიზმა აჩვენა, რომ მოსწავლეთა ნაწილი წესებს აღიქვამდა მხოლოდ შეზღუდვის საშუალებად და ნაკლებად აცნობიერებდა მათ მნიშვნელობას საერთო კეთილდღეობის, სამართლიანობისა და უსაფრთხო სასწავლო გარემოს უზრუნველყოფის

თვალსაზრისით. ასევე გამოვლინდა სირთულეები შეთანხმებული წესების დაცვის, პასუხისმგებლობის გაზიარებისა და ჯგუფური მუშაობის პროცესში.

კვლევის ფარგლებში განხორციელდა სამი ინტერვენციული სესია, რომლებიც ეფუძნებოდა როლურ თამაშს, სიმულაციას, დისკუსიასა და თანამშრომლობით აქტივობებს. ინტერვენციების მიზანი იყო მოსწავლეთა მიერ წესრიგის მნიშვნელობის გააზრება, წესების დაცვის მოტივაციის გაზრდა და პასუხისმგებლიანი ქცევის ხელშეწყობა პრაქტიკული გამოცდილების საფუძველზე. მოსწავლეები მონაწილეობდნენ სხვადასხვა სიტუაციის მოდელირებაში, განიხილავდნენ წესების აუცილებლობას, იღებდნენ გადაწყვეტილებებს, აფასებდნენ საკუთარი და სხვების ქცევის შედეგებს და სწავლობდნენ შეთანხმებების დაცვას.

ინტერვენციების ანალიზმა აჩვენა, რომ თამაშზე დაფუძნებული სწავლება ეფექტურად უწყობს ხელს წესრიგის კომპეტენციის განვითარებას. მოსწავლეებმა უკეთ გაიაზრეს წესების დანიშნულება, გამოავლინეს შეთანხმებების დაცვის უფრო მაღალი მზაობა, პასუხისმგებლობის გაზიარების უნარი და კონფლიქტური სიტუაციების მშვიდობიანად მართვის სტრატეგიები. ასევე გამოიკვეთა, რომ თამაშისა და სიმულაციის გამოყენება ზრდის მოსწავლეთა ჩართულობას და ხელს უწყობს წესრიგთან დაკავშირებული ღირებულებების პრაქტიკულ გააზრებას.

კვლევის შედეგები მიუთითებს, რომ თამაშზე დაფუძნებული სწავლება ეფექტური საშუალებაა დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებში წესრიგის კომპეტენციის განვითარებისათვის. იგი ხელს უწყობს წესების მნიშვნელობის გააზრებას, პასუხისმგებლიანი ქცევის ჩამოყალიბებას, თანამშრომლობის კულტურის გაძლიერებასა და სასწავლო გარემოში პოზიტიური ურთიერთობების დამკვიდრებას. კვლევის ფარგლებში შემუშავებული აქტივობები და რეკომენდაციები შეიძლება გამოყენებულ იქნეს დაწყებით საფეხურზე წესრიგისა და სამოქალაქო პასუხისმგებლობის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: წესრიგის კომპეტენცია, სამოქალაქო კომპეტენცია, თამაშზე დაფუძნებული სწავლება, დაწყებითი განათლება, წესების გააზრება; პასუხისმგებლიანი ქცევა; დიზაინზე დაფუძნებული კვლევა.

Abstract

This master's thesis explores the significance of game-based learning in developing order competence among primary school students. In this study, order competence is understood as a component of civic competence and includes understanding and following rules, sharing responsibility, respecting others, and contributing to a cooperative learning environment. One of the major challenges in contemporary school environments is creating learning conditions that support students' understanding of rules and norms, awareness of the importance of following them, development of responsible behavior, and cultivation of a culture of cooperation. Although the National Curriculum emphasizes students' civic and social development, practical experience often reveals difficulties related to maintaining order, sharing responsibility within groups, listening to others, and resolving conflicts constructively. Accordingly, the purpose of this study is to assess the impact of interventions based on games, simulations, and collaborative activities on the development of order competence among fourth-grade students.

The study employs a Design-Based Research (DBR) methodology. Data were collected using both qualitative and quantitative methods, including observation, questionnaires, semi-structured interviews, and written reflections. Analysis of the initial data revealed that some students perceived rules primarily as restrictions and demonstrated limited understanding of their role in promoting collective well-being, fairness, and a safe learning environment. Difficulties were also identified in following agreed-upon rules, sharing responsibility, and participating effectively in group work.

Three intervention sessions were implemented as part of the study. These sessions were based on role-playing, simulations, discussions, and collaborative learning activities. The interventions aimed to enhance students' understanding of the importance of order, increase their motivation to follow rules, and encourage responsible behavior through practical experience. Students participated in simulated situations, discussed the necessity of rules, made decisions, evaluated the consequences of their own and others' actions, and practiced adhering to shared agreements.

The analysis of the interventions demonstrated that game-based learning effectively supports the development of order competence. Students showed a deeper understanding of the purpose of rules, a greater willingness to comply with agreed norms, an improved ability to share responsibility, and enhanced skills in managing conflicts peacefully. The findings also indicated that the use of games and simulations increases student engagement and facilitates the practical understanding of values associated with maintaining order.

The results suggest that game-based learning is an effective approach for fostering order competence among primary school students. It contributes to students' understanding of the importance of rules, the development of responsible behavior, the strengthening of a culture of cooperation, and the establishment of positive relationships within the learning environment. The activities and recommendations developed within this study may be applied in broader educational practice to support the development of order and civic responsibility at the primary level.

Keywords: Order Competence, Civic Competence, Game-Based Learning, Primary Education, Rule Awareness, Responsible Behavior, Design-Based Research (DBR)

მადლობა

განსაკუთრებულ მადლობას ვუხდით ჩემი კვლევის სამეცნიერო ხელმძღვანელს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებულ პროფესორს, ქალბატონ ნინო ჭიაბრიშვილს გაწეული შრომისთვის, თანადგომისთვისა და თანამშრომლობისთვის.

ასევე მადლობას ვუხდით ქ. თბილისის 126-ე საჯარო სკოლის, მე-4 კლასის დამრიგებელს, ქალბატონ ნათია უჩავას კვლევის პროცესში აქტიური ჩართულობისთვის, მხარდაჭერისთვის და თანამშრომლობისთვის. აქვე მადლობას ვუხდით კვლევის მონაწილე ცნობისმოყვარე და დაუზარელ მეოთხეკლასელ მოსწავლეებს.